

NOTAT

27. januar 2016

J.nr. 15/15482

Sociale Ydelser
CHOL

Resumé af og bemærkninger til høringssvar
vedrørende forslag til lov om ændring af lov om social
pension og lov om organisering og understøttelse af
beskæftigelsesindsatsen m.v. (Undtagelse af visse
førtidspensionssager fra behandling i
rehabiliteringsteamet)

1. Indledning

Lovforslaget blev sendt i ekstern høring den 15. december 2015 med høringsfrist den 12. januar 2015 kl. 12.

Lovforslaget har været til høring hos følgende myndigheder, organisationer m.v.:

Ankestyrelsen, Arbejdsmarkedets Erhvervssygdomssikring, ATP, Beskæftigelsesrådets Ydelsesudvalg, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Seniorer, Dansk Socialrådgiverforening, Det Centrale Handicapråd, DUKH, Foreningen for Førtidspensionister, Forsikring & Pension, KL, SAND, Udbetaling Danmark og Ældre Sagen.

Der er modtaget høringssvar fra: Ankestyrelsen, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Dansk Socialrådgiverforening, Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet, Erhvervsstyrelsen, KL, Landsforeningen LEV, SAND, Udbetaling Danmark og Ældre Sagen.

Følgende organisationer har ikke bemærkninger til lovforslaget: Erhvervsstyrelsen og Udbetaling Danmark.

De modtagne høringssvar vedlægges til orientering.

2. Generelle bemærkninger

Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Dansk Socialrådgiverforening, KL og SAND har tilkendegivet, at de generelt støtter intentionerne bag lovforslaget.

Danske Handicaporganisationer og Landsforeningen LEV anbefaler, at det ikke skal være frivilligt for kommunerne, hvorvidt de vil træffe afgørelse uden forelæggelse for rehabiliteringsteamet i åbenlyse sager, da der per definition ikke bør være tvivl i disse sager.

Bemærkninger:

Forslaget har til formål at forenkle sagsbehandlingsprocessen og de formelle krav til proceduren ved behandling af visse førtidspensionssager. Hensigten er således

at give kommunerne mulighed for at undlade unødige processuelle skridt, når sagens udfald på forhånd er givet. Sigtet er således afbureaukratisering og større procesfrihed til kommunerne.

I forbindelse med Mploy's undersøgelse "Åbenlyse førtidspensionssager - undersøgelse af sagstyper, omfang og sagsbehandlingspraksis", gav nogle kommuner udtryk for, at de ikke ønsker at undtage denne type sager for behandling i rehabiliteringsteamet. Deres begrundelse for at bibeholde de åbenlyse sager i målgruppen for rehabiliteringsteamet var bl.a., at teamet i nogle åbenlyse sager kan bidrage med relevant rådgivning, og at der kan gå læring tabt, hvis rehabiliteringsteamet helt afskæres fra at drøfte åbenlyse sager om førtidspension. Derfor er det vurderingen, at det vil det være uhensigtsmæssigt generelt at afskære kommunerne fra den mulighed.

Danske Handicaporganisationer foreslår, at loven følges op af en ny praksisundersøgelse for at sikre, at afgørelser om førtidspension uden forelæggelse for rehabiliteringsteamet er korrekte.

Bemærkninger:

Dette forslag er imødekommet og tilføjet i lovens bemærkninger.

LEV anbefaler, at lovforslagets bemærkninger suppleres med en begrundelse om, at afbureaukratiseringen skal komme den enkelte borger til gode.

Bemærkninger:

Lovforslaget har til formål at reducere unødigt brug af rehabiliteringsteamets ressourcer. Samtidig giver forslaget mulighed for at forenkle sagsbehandlingsprocessen og reducere sagsbehandlingstiden i sager, hvor der ikke er tvivl om udfaldet. Det vil være en fordel for borgeren, at der kan træffes en hurtigere afgørelse end tidligere. Dette er præciseret i lovforslagets bemærkninger.

KL finder det ikke hensigtsmæssigt, at der indføres en bemyndigelsesbestemmelse til at fastsætte regler om tilrettelæggelsen og indholdet af sundhedskoordinatorens inddragelse i sager, der ikke skal behandles i rehabiliteringsteamet.

Bemærkninger:

Bemyndigelsesbestemmelsen skal benyttes til for at kunne fastsætte nærmere regler om tilrettelæggelsen af sundhedskoordinatorens inddragelse i sager om førtidspension, hvor der træffes afgørelse uden forelæggelse for rehabiliteringsteamet, herunder om sundhedskoordinatorens muligheder for at møde borgeren og dennes sagsbehandler.

Danske Regioner mener det er uklart, om det er kommunen eller kommunalbestyrelsen, der kan tage beslutning om, at en sag kan behandles uden forelæggelse for rehabiliteringsteamet.

Bemærkninger:

Lovforslaget ændrer ikke på, at det i henhold til loven er kommunalbestyrelsen, der træffer afgørelse om tilkendelse og afslag på førtidspension. Lovforslaget

medfører, at sundhedskoordinatoren skal have forelagt sagen og afgiver en udtalelse, i sager hvor kommunen mener, der er grundlag for at træffe afgørelse om tilkendelse af førtidspension uden forelæggelse for rehabiliteringsteamet.

3. Afslag i ansøgningssager

For at sikre borgernes retssikkerhed opfordrer Dansk Socialrådgiverforening til, at bemærkningerne under lovforslagets afsnit 2.1.2., om at rehabiliteringsplanens forberedende del bliver udarbejdet af socialfagligt personale, indarbejdes i selve lovteksten.

Bemærkninger:

Lovforslaget ændrer ikke på, hvad grundlaget for en afgørelse om førtidspension skal bestå af, jf. § 19 i lov om social pension.

SAND anfører, at de har erfaret, at anmodning fra borgere om behandling af en pensionsansøgning på det foreliggende grundlag altid har været ensbetydende med et afslag, og at de derfor anbefaler deres brugere, at undgå at bruge deres ret til at søge på det foreliggende grundlag. SAND støtter derfor ikke, at der skal kunne gives afslag på førtidspension i ansøgningssager, uden forudgående behandling i rehabiliteringsteamet.

Bemærkninger:

Det bemærkes, at der i 2014 er blevet tilkendt førtidspension i ca. 1/5 af de sager, hvor der var ansøgt om førtidspension på det foreliggende grundlag. Lovforslaget ændrer imidlertid ikke ved kriterierne for, hvem der kan få tilkendt en førtidspension på det foreliggende grundlag. Det handler udelukkende om at forenkle sagsbehandlingen i de tilfælde, hvor borgeren utvivlsomt ikke er berettiget til førtidspension.

Den Uvildige Konsulentordning på Handicapområdet og Ældre Sagen udtrykker bekymring for, at borgerne ikke er sikret en tværfaglig vurdering i rehabiliteringsteamet, hvis der kan gives afslag på førtidspension uden forelæggelse for rehabiliteringsteamet. Ældre Sagen anbefaler derfor, at denne del af lovforslaget ikke gennemføres.

Danske Regioner foreslår, at det af retssikkerhedsmæssige årsager bør overvejes, om sundhedskoordinatorer også skal udtale sig i ansøgningssager, hvor der utvivlsomt skal gives afslag.

Danske Handicaporganisationer foreslår, at der indføres en adgang til at klage over den processuelle beslutning om at give afslag i ansøgningssag uden forelæggelse for rehabiliteringsteamet.

Bemærkninger:

Formålet med § 17, stk. 2, i lov om social pension er at sikre borgeren retten til at få en afgørelse om førtidspension på det foreliggende dokumentationsgrundlag, hvis borgeren mener, at sagen er fuldt oplyst. Bestemmelsen har således ikke til hensigt at give borgeren retten til en tværfaglig indsats.

De sager, som foreslås undtaget for behandling i rehabiliteringsteamet, er sager, hvor det er utvivlsomt, at borgeren ikke har ret til førtidspension. Hvis der er nogen tvivl om, hvorvidt en borger er berettiget til førtidspension, herunder om borgeren skal i ressourceforløb eller fleksjob, skal sagen forelægges rehabiliteringsteamet. Det vurderes ikke at være nødvendigt med en sekundær vurdering fra sundhedskoordinatoren, fordi en sag altid skal forelægges rehabiliteringsteamet, hvis der er tvivl om udfaldet.

Kommunens forelæggelse af sager for rehabiliteringsteamet er en del af den faktiske forvaltningsudøvelse som led i sagsbehandlingen. Når kommunen vurderer, at en sag skal overgå til behandling efter reglerne om førtidspension uden forelæggelse for rehabiliteringsteamet, er der tale om en processuel beslutning. Processuelle beslutninger er ikke afgørelser og kan derfor ikke indbringes for klageorganerne.

Der kan derfor ikke klages over, at sagen forelægges, eller at sagen ikke forelægges for teamet, ligesom der heller ikke kan klages over teamets indstilling i en sag.

Den afgørelse, som kommunen efterfølgende træffer om førtidspension, har borgeren mulighed for at klage over.

Ankestyrelsen foreslår præciseringer, om at der kan indhentes nye oplysninger i sager om seniorførtidspension, som ikke skal forelægges teamet, fordi det er utvivlsomt, at borgeren ikke opfylder betingelserne for førtidspension.

Bemærkninger:

Lovforslaget er tilrettet sådan, at det fremgår eksplicit af bemærkningerne, at hvis der er tale om en sag om seniorførtidspension efter § 17, stk. 3, kan kommunen fortsat indhente nye oplysninger til brug for sagens behandling.

4. Tilkendelse af førtidspension i helt åbenbare sager

Dansk Socialrådgiverforening, LEV og SAND støtter som udgangspunkt forslaget, om at der skal kunne tilkendes førtidspension uden behandling i rehabiliteringsteamet i helt åbenbare sager.

Danske Handicaporganisationer anfører, at der er behov for en nærmere præcisering af, hvilke kriterier der skal være opfyldt for, at der er tale om en åbenbar sag.

LEV anbefaler, at der i selve lovgivningen bliver indarbejdet supplerende indikatorer for, hvornår det i en sag om tilkendelse af førtidspension, som udgangspunkt, skal anses for åbenbart formålsløst at udvikle arbejdsevnen.

Bemærkninger:

Kommunen skal altid foretage en konkret og individuel vurdering i sager om førtidspension. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget, at kommunen kan undlade at forelægge en sag for rehabiliteringsteamet, hvis det er åbenbart formålsløst at udvikle arbejdsevnen, det kan fx vedrøre personer med en betydelig

nedsat funktionsevne som følge af udviklingshæmning, personer med en alvorlig hjerneskade eller en person med alvorlige lidelser, hvor de medicinske behandlingsmuligheder er udtømte eller udsigtsløse, og hvor prognosen er kort levetid, eller sygdommen er hastigt accelererende. Listen er ikke udtømmende.

Dansk Socialrådgiverforening anfører, at der har været en tendens til flaskehalse i sundhedskoordinatorfunktionen, som har medvirket til at skabe lange sagsbehandlingstider i rehabiliteringsteamet. Dansk Socialrådgiverforening er derfor bekymret for forslaget, om at sundhedskoordinatoren skal udtale sig i alle sager før kommunens afgørelse, med mindre borgeren er terminalt syg. Dansk Socialrådgiverforening foreslår derfor, at også sager, hvor det er helt åbenbart at arbejdsevnen ikke kan udvikles, fritages for at skulle forelægges sundhedskoordinatoren.

Danske Regioner noterer, at der i lovforslaget ikke er et overslag over forventede færre antal sager som følge af lovændringen og anfører, at der som udgangspunkt bør fastlægges en national takst for sundhedskoordinatorens udtalelse.

Bemærkninger:

Førtidspension er en varig forsørgelsesydelse. Det skal derfor sikres, at personer, der får tilkendt førtidspension, reelt opfylder betingelserne, og at en forelæggelse for rehabiliteringsteamet ikke kan forventes at give en anden vurdering. Derfor fremgår det af lovforslaget, at sundhedskoordinatoren skal udtale sig i alle sager (dog ikke terminal sager), hvor kommunen vurderer, at der kan træffes afgørelse om tilkendelse af førtidspension uden forelæggelse for rehabiliteringsteamet.

Formålet er at sikre, at det fortsat er en sundhedskordinator fra regionenes kliniske funktion, der foretager en kvalificeret sundhedsfaglig vurdering af sagerne og således kan bidrage med sin erfaring fra de sager, der behandles i rehabiliteringsteamet.

Med de gældende regler, skal alle sager om førtidspension forelægges rehabiliteringsteamet, og sundhedskoordinatoren skal således også i dag, udtale sig i de åbenbare sager. Det vil dog spare sundhedskoordinatorens tid, at det ifølge lovforslaget ikke nødvendigvis skal ske på et møde i rehabiliteringsteamet, og at sundhedskoordinatoren ikke i alle tilfælde skal mødes med borgeren. Der er således en mindre tidsbesparelse for sundhedskoordinatoren som følge af lovforslaget.

Det er vanskeligt at skønne over antallet af sager, hvor kommunen vil undlade at forelægge sagen for rehabiliteringsteamet. Der er tale om en "kan bestemmelse", hvilket betyder, at det er op til den enkelte kommune at afgøre, hvorvidt og i hvilket omfang man ønsker at benytte muligheden for at undtage visse sager fra behandling i rehabiliteringsteamet.

Kommunen og regionen aftaler prisen for sundhedskordinatorfunktionen i samarbejdsaftalen. Det gælder også de sager om førtidspension, der er omfattet af lovforslaget. Hvis ikke andet aftales, indgår disse sager fortsat i opgørelsen af antallet af sager, der danner grundlag for betaling for

sundhedskordinatorfunktionen, jf. Bilag 1 til bekendtgørelse om kommuner og regioners samarbejde om sundhedsfaglig rådgivning og vurdering i sager om ressourceforløb, fleksjob førtidspension m.v. Dette vil blive indarbejdet i bekendtgørelsen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger pkt. 3. Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige.

SAND anbefaler, at udvide undtagelse for forelæggelse for sundhedskordinatoren til også at omfatte terminalt syge personer, som har en forventet restlevetid på mere end seks måneder.

Bemærkninger:

Ved terminalt syg forstås i denne lov personer, som er uafvendeligt døende samt personer, hvor døden forventes at indtræde næste halve år, og hvor aktiv sygdomsbehandling er ophørt. Begrebet omfatter således personer i den sene palliative fase og i den terminale fase, jf. Anbefalinger for den palliative indsats, Sundhedsstyrelsen, 2011.

Øvrige personer, der har en forventet restlevetid på mere end seks måneder vil også kunne få tilkendt førtidspension uden forelæggelse for rehabiliteringsteamet, hvis det er åbenlyst, at personen skal have tilkendt førtidspension, men sagen skal forelægges sundhedskordinatoren for at sikre en sundhedsfaglig vurdering af sagen.

5. Ikrafttræden

KL anbefaler, at de nye regler kan finde anvendelse så hurtigt som muligt og anfører, at reglerne også bør kunne anvendes i sager, hvor ansøgningen om førtidspension er indgivet før lovens ikrafttræden. KL anfører, at der således ikke er behov for en overgangsbestemmelse som foreslået i lovforslagets § 3, stk. 2.

Bemærkninger:

Der er indsat en overgangsbestemmelse for at sikre, at ansøgningssager efter § 17 i lov om social pension bliver behandlet i forhold til de gældende regler på tidspunktet for ansøgningen og for at sikre, at ansøgningerne bliver behandlet løbende frem til ikrafttrædelsen.